YAŞAMIN TIPLAŞTIRILMASI Naci Konyar
Tarih: 21.03.2004 Saat: 18:57
Konu: TAŞOVA

YAŞAMIN TIPLAŞTIRILMASI Naci Konyar

Koca Ragıp Paşa; "Tabîbin olsa da kîzbi marîzin sıhhatin söyler" (Tabip yalan da olsa hastasına sağlıklı olduğunu söylermiş.) demiş.

Tabibin hastasına öleceğini söylemek hususunda böyle yalanı hoş görebiliriz de, tabiblerin icrai sanatlarına Ivan Illich adındaki bir düşünce adamının "Sağlığın Gaspı" adlı kitabında söylediklerine tıp mensuplarımız ne der onu bilemeyiz...

"Tıp kurumu sağlık için büyük bir tehlike haline gelmiştir." Illich "Sağlığın Gaspı"na işte bu cümle ile başlıyor. Hekimin önerdiği tedavi sonucu ortaya çıkan bu hastalıklarda hastalık sebebi tıp kurum ve hekimlerdir ve Illich'e göre tıp kurumu sağlık üzerinde zannedildiği kadar olumlu etkilere sahip değil.

Hastalığın tarihsel gelişimine bakıldığında, son yüzyıl içerisinde bir çok hastalığın ortadan kalktığı ve koroner kalp hastalığı, bronşit, obezite, hipertansiyon gibi modern hastalıkların ön plana çıktığı gözleniyor. Zatürre, difteri, tüberküloz gibi hastalıkların etkisini yitirmesinin sebebini, bir çokları tıp kurumundaki gelişmelere bağlasa da, Illich bu hastalıklardaki azalmaları toplumsal gelişmelere, politik ve teknolojik gelişmelere bağlıyor. Çocuklarda kızıl, difteri, boğmaca ve kızamıktan kaynaklanan ölümlerdeki %90'a ulaşan düşüş, antibiyotik ve yaygın aşılamanın başlamasından önce oldu. Illich'e göre bu düşüş barınma koşullarındaki ve beslenmedeki iyileşmelere bağlanabilir.

Illich tıbbın sebep olduğu zararların kaynağı olarak doktorları, hastaneleri ve ilaçları gösteriyor. Ona göre ilaçlar, potansiyel zehirler. Özellikle gelişmemiş ülkelerde illegal nitelikte, eskimiş, sahte, alışkanlık yapıcı, sakat bırakıcı ilaçlar satılıyor. Doktorlar da Illich'in deyimiyle birer ilaç yazma makinesine dönüştüler.

Bir çok insan artık ilaçları önceki teşhis ve deneyimlerine dayanarak doktorlara başvurmadan satın alıyor. İlaç kullanımı yanında doktor hataları da giderek artıyor. Bu hatalar önceleri ihmalkârlık ve donanım yetersizlikleri ile bağdaştırılırken, günümüzde doğal insan hatalarına dönüştü. Hastanelerde gerçekleşen kazalar diğer bir çok sektördeki kazalarla yarışır nitelikte. Illich'e göre tıp kurumuna bağlılık giderek arttı ve bu da insanların kendi sağlıkları hakkında söz söyleme hakkını elinden aldı, acı ve ağrılara dayanma eşiğini düşürdü. Sağlık hizmetlerinin standart bir mala dönüştüğü sağlık hizmetleri piyasası genişledi ve hasta olanlar yanında hasta olmayanlar da tıbba bağımlı hale geldi.

Yaşamın tıplaştırıldığını düşünen Illlich'e göre, bir insan hayatı, bir uzmanın yardımı ile doğmasıyla başlayan ve gene bir uzmanın yanında ölümüyle sonuçlanan bir hale dönüştü.

Özellikle yaşlılık, doğum ve ölüm gibi doğal olan olaylar tıbbın özetiminde tedavisi olmadığı halde tedavi geliştirilmeye çalışılan birer hastalık halini aldı. Yaşlılıktan dolayı ortaya çıkan görme bozuklukları, kamburluk, saç dökülmesi gibi durumlar birer hastalıkmış gibi tedavi edilmeye çalışılıyor. Artık yaşlılar hayatlarının geriye kalanlarını hastanelerde, kliniklerde ya da bakım evlerinde geçirmekte ve doğal bir olay olan, fakat tıbbî bir nitelik kazanan ölümü bile kabullenemiyorlar.

Illich, tıp merkezli yaklaşımla insan vücudunun bir makineye ve hastalıkları da mekanik bir arızaya dönüştüğünü iddia ediyor. Doktorların teşhis ve kararları sağlığı değil, hastalığı ortaya çıkarmaya yönelik ve teşhisler hastalık bulma amaçlı olduğundan doktorlar bir hastalık bulamadığında bile kişiye güvenlik sebebiyle bir hastalık yüklüyor.

Bir teolog, bir tarihçi olan Ivan İllich'in tıp kurumu hakkında düşünceleri, insanın sağlık sektörü ile ilgili kanaatini sarsacak nitelikte... Kafalarda bir takım soru işaretini bırakmıyor değil... Ancak yine de tıbbî yöntemlerin yararları yadsınamaz...

14 Mart tıp bayramına ücret artışı, iş güvenliği, bütçeden sağlığa ayrılan payın arttırılması, herkese ücretsiz kaliteli sağlık hizmeti sağlanması amaçlarıyla eyleme giren tıp mensuplarına bu özel günlerinde yazımızla bir bayram neşvesi veremedik.

Ancak ülkemizde sağlık politikasını, eski maarif nazırının; "Şu okullar olmasa maarifi ne güzel idare ederim" dediği gibi, şu doktorlar, eczacılar olmasa sağlık meselemiz hallolordu demeye getirilen sağlık politikası maarifimiz gibi sağlık sistemimizi de bir türlü sağlığına kavuşturamadığımızı gösteriyor. Yoksa en uzun tahsili yaptırıp doktor diploması verdiğimiz hekimlerimize şu şu ilaçları yazamazsın demeyi başka nasıl açıklayabilirsiniz.

Tuzu kuru tıp mensuplarının dışında tüm tıp mensuplarının tıp bayramını kutluyorum.